

///Teatre

“La intel·ligència i la ironia són fonamentals a la vida i, per tant, al teatre”

Jordi Collet Representa una generació d'actors catalans que s'han fet als escenaris. Gairebé sense proposar-s'ho fa més d'una dècada que treballa bàsicament fent teatre. A més, la seva trajectòria està molt lligada a la música per a l'escena que compon, essencialment, amb ordinador. (Text: Adriana Clivillé / Fotos: Maider Mendaza)

F

ins al 23 d'abril interpreta al Teatre Lliure de Barcelona un personatge carregat de silencis i paraules escollides a *El malentès*, d'Albert Camus, amb direcció de Joan Ollé. Un muntatge de teatre de l'absurd amb una gran ironia i humor negre: “No m'estranyaria que en alguns moments el públic rigués... però un riure congelat”. El teatre contemporani marca la seva trajectòria sobre els escenaris: Bernard-Marie Koltès, Federico García Lorca, David Mamet i Lluïsa Cunillé, entre d'altres.

El malentès és teatre d'idees basat en la filosofia de l'absurd, propi dels existencialistes. Com l'heu enfocat?

El director del muntatge, Joan Ollé, és molt exigent sobretot en la sintaxi. Posa molt èmfasi a l'hora de frasejar les paraules, que tot el que diem tingui una lògica. Dóna molta importància a les paraules.

En aquest sentit, el text de Camus és un símbol perquè narra com un malentès condueix a un desenllaç tràgic.

Sí, és veritat. Joan Ollé comenta que Albert Camus és un condensador de la vida: el que ell diu en poques paraules nosaltres ho diríem en un any. És un exemple, si vols exagerat, però explica la capacitat que tenim de processar idees i servir-les al públic de manera clara i diàfana. El director insisteix molt que un espectacle el fan tres elements: l'autor, el company d'escena i el públic. I s'ha d'establir un diàleg, un debat públic.

Els silencis marquen la tensió dramàtica d'El malentès malgrat que, paradoxalment, la força interpretativa dels actors està en la paraula.

Sí, de fet el meu personatge es basa en això: parla molt però no diu res. Precisament el malentès es produeix perquè el meu personatge no diu el més

fàcil, que és “sóc jo”, donar-se a conèixer a la seva mare i la seva germana. Justament el meu esforç és haver de dir molt sense dir el que vull dir. El meu treball com a actor m'obliga a estudiar molt el subtext, tot el que s'amaga darrere les paraules. I és difícil perquè requereix una afinació perfecta. Dir el que vols dir sense dir-ho amb paraules però que el públic ho pugui llegir bé requereix afinació i precisió.

Quina reflexió creus que afavoreix aquest drama?

És una obra molt especial, molt particular. Té estructura de tragèdia grega, on el destí inexorable té un pes molt gran, però d'altra banda traspu una ironia, un humor pràcticament negre molt existencialista. Si vols, fins i tot nihilista. Un humor que permet veure les coses amb distància, que provoca la hilaritat. Tinc molta curiositat per veure com la rebrà el públic, no m'estranyaria que en al-

guns moments rigués... però un riure congelat. La conclusió que en trec és que la humanitat no és capaç de ser feliç i d'entendre's perquè no parla. Les paraules ho haurien d'arreglar tot. Això és el que d'alguna manera intueixo que ens ve a dir. Però també està bé que ho determini l'espectador i en tregui conclusions.

L'obra d'Albert Camus insisteix molt en la injustícia que pateix la humanitat.

Un dels personatges d'*El malentès* parla molt d'això, que Déu és un gran cabró i que la vida dels homes és un desastre. Parla de la injustícia que s'ha comès amb l'home però també ho accepta i no s'hi rebel·la. I, finalment, pren la sortida més dràstica.

Seleccions el teatre que fas?

Una mica. I també es dona una selecció natural: acabes treballant amb professionals que t'agraden i són els que acaben confiant en tu i normalment t'inclouen en els seus projectes. Ampliar aquest cercle no es fàcil... a vegades s'hi afegeix algú. Quan he dit que no a algun projecte ha estat perquè era incompatible amb altres feines que tenia previstes.

Com a actor t'has fet bàsicament a escena. Com veus la teva evolució després d'una dècada?

Ara gaudeixo molt actuant, m'agrada molt. Sobre tot els dos últims anys li he descobert el gust. És com si hagués passat un estadi, em trobés més a gust i pogués gaudir més d'estar a dalt d'un escenari. He tingut l'oportunitat d'anar treballant i el verí del teatre m'ha anat atrapant. L'oportunitat de col·laborar amb Joan Ollé, Xavier Albertí o Franco di Francescoantonio són regals... He tingut la sort de trobar aquesta gent al camí. També la Carlota Subirós, no me la voldria deixar: és molt jove i té molt talent i una gran capacitat de treball.

Xavier Albertí és un dels directors amb qui més has treballat, suposo que per una manera similar d'entendre la interpretació.

M'agrada treballar amb directors que em donin molta confiança, que treballin a favor de l'actor i no forcin coses innatuals. Això em passa amb Xavier Albertí, que condueix l'actor cap als llocs on vol anar d'una forma natural. I això és bàsic a l'hora d'estar a l'escenari: saber que el camí que farà és natural. D'altra banda, Xavier Albertí m'interessa molt com a creador, inventor, dramaturg..., com enfoca les escenes, les seves solucions teatrals sense grans artificis ni grans artilugis. L'artifici hi és, però en el joc teatral. I sempre amb molta intel·ligència i ironia, elements fonamentals en la vida i, per tant, al teatre.

Des de fa alguns anys signes la música de força espectacles teatrals. La teva primera dedicació professional és com a músic i també has estat DJ. Quan comences a compondre per a teatre?

L'any 1997 vaig fer la dramaturgia de *La nit just abans dels boscos*, de Koltès, i hi vaig intercalar cançons meves. Vaig posar el muntatge en mans d'un músic italià que es diu Lorenzo Brusci, un desconstruïvist que fa música electrònica expe-

rimental. Per a mi va ser una revelació, vaig descobrir un món. Em vaig comprar un ordinador i vaig començar a treballar en el concepte desconstruïvist de la música: ajuntant fragments de so per concebre una sonoritat nova. Els meus primers treballs sonors van ser per al director Àlex Rigola i la seva proposta de *Titus Andrònic*, de Shakespeare, on també actuava. Des de llavors no he parat. Amb Carme Portacelli vaig fer l'espai sonor d'*Una guerra llunyana*, on no hi ha ni un sol instrument, no hi ha res que sigui realment una guerra però, en canvi, en fa l'efecte.

Ets autodidacte en la música generada per ordinador?

Sí, en gran part. No treballo només amb ordinador: sóc guitarrista i també utilitzo instruments. Ara estic estudiant piano, perquè m'interessa molt. I l'ordinador no té per què ser incompatible amb els instruments. M'agrada molt la música en general, molt.

“
L'important a la feina és créixer, saber escollir per tenir l'oportunitat de créixer com a intèrpret. És una cosa que ningú em pot pendre

”

Una influència clau

Acabem la nostra conversa i el Jordi em fa notar que “no hem parlat de Franco di Francescoantonio”, l'actor i director de teatre italià amb qui va compartir 13 anys amb el teatre sempre de rerefons. Di Francescoantonio s'estava sovint a Catalunya, tant per col·laboracions com a intèrpret i director com per fer docència. I va morir l'estiu del 2005 a Barcelona.

Tot va començar quan el Jordi va assistir a un curs d'estiu que ell impartia. “Professionalsment per a mi va ser una revelació, perquè treballava molt amb el moviment. He après molt treballant amb ell però també veient-lo treballar. Sens dubte per a mi ha sigut la persona més important a l'hora de configurar-me com a intèrpret”. I assegura que “tothom ha sigut important, però ell ha sigut la figura”.

Amb la perspectiva, Jordi Collet afirma incondicionalment que l'intèrpret i director italià ha impactat fortament en la professió teatral a Catalunya. “Noto la seva influència en la manera de treballar d'altres companys. Ho veig d'una forma molt íntima”. I atribueix l'empremta de Di Francescoantonio a la seva capacitat de seducció: “les seves armes eren la seva facilitat per ser generós” i un “enorme respecte” envers les persones i la seva feina. “Sense ser un místic, es prenia la feina gairebé d'una forma religiosa, hi posava tota l'ànima. I tenia molta ànima i crec que per això transcendia de la manera que ho feia”.

Joan Ollé va dirigir Jordi Collet i Franco di Francescoantonio l'any 1998 a *Así que pasen cinco años*, de Lorca, que es va estrenar al Teatre Grec de Barcelona. Els dos actors van intentar fer coincidir la seva feina en altres ocasions, com per exemple amb el muntatge *Libera me*, dirigit per Di Francescoantonio i que interpretaven conjuntament.

Entre altres directors, Jordi Collet ha treballat com a intèrpret i com a músic amb Àlex Rigola –*Titus Andronic*, de Shakespeare, *Ubú rey*, d'Alfred Jarry, *La màquina d'aigua*, de David Mamet–, Carlota Subirós –*Amor, fe, esperança*, de Von Horvat–, Lluís Homar –*Hamlet*, de Shakespeare– i, sobretot, amb Xavier Albertí com a director d'obres de la dramaturgia catalana Lluïsa Cunillé.

És un interès que va en paral·lel amb la interpretació?

De fet, la música és el meu primer interès. Abans de ser actor era músic: als dinou anys tenia un disc al mercat amb un grup, que ens vam gravar i produir amb una discogràfica independentíssima de Barcelona a final dels 80. També vaig estar punxant un temps.

Quina música punxaves com a DJ?

En part, música per ballar, però era un moment que podies posar The Pogues i la gent saltava a la pista. La música electrònica començava a aparèixer. Sovint intentava posar música independent, que és la que a mi m'agradava, però no sempre podia...

Quina música escoltes?

De tot. M'agraden molt els autors i escolto molta música. Nick Cave m'agrada molt però escolto molt de tot. Música electrònica també, però més de cara a les meves composicions. Últimament escolto bastant hip-hop d'una discogràfica que publica DJ molt rars, que juguen amb els defectes dels enregistraments. I es produeixen sons molt interessants que em donen moltes idees. Ara també molta música clàssica: he descobert el plaer d'escoltar una orquestra simfònica i m'he comprat un abonament a l'Auditori de Barcelona. Cada diumenge me'n vaig a escoltar un concert: una simfònica en directe és un plaer gairebé físic. També escolto música contemporània gràcies a Xavier Albertí, que és un gran músic i que té una enorme cultura musical. M'ha ajudat a descobrir els grans autors de la música contemporània del segle XX, que componen una música que treballa molt els timbres, els contrastos... i m'ajuda. Curiosament té un gran component teatral, perquè busca l'efecte.

L'any passat vas col·laborar amb una companyia de dansa contemporània internacional fent un treball molt físic d'interpretació propera a la dansa.

És un projecte estrenat a Grenoble i n'hem fet la versió francesa i la italiana, que es va estrenar a Roma. La meua intervenció és actoral però amb una part física molt present. Al final, em pengen d'una cama i faig tot un monòleg cap per avall. La directora italiana Caterina Sagna em va veure al teatre Artenbrut de Barcelona en un espectacle que era un *tête-à-tête* amb la Daniela Freixas. Li va agradar la meua energia i, al cap de bastant temps, va pensar en mi per a aquest projecte en què tot són homes.

Aquest espectacle marca una evolució?

Sí, i tant, hi ha un abans i un després. Enfrontar-me a una altra llengua i a un públic que no és el del teatre fa que surtin mecanismes nous. Després d'això vaig tornar a presentar *Libera me* a Barcelona amb Franco di Francescoantonio, i el canvi era més que evident. Aquestes són les coses importants quan un parla de feina: saber escollir per tenir l'oportunitat de créixer com a intèrpret. És una cosa que ningú em pot prendre.

“

Escolto molta música. Nick Cave m'agrada molt però, vaja, escolto de tot. Música electrònica també, però més de cara a les meves composicions

”

